

satte Grænsen for, at Kvinder underkastede sig Lærerinde-eksamen ved det 24de Aar (om dette ikke ogsaa for Manden var det allerønskeligste, skal jeg her lade uafgjort). Med Sorg saa jeg senere Grænsen nedsat til 22 Aars Alderen, og med endnu større Sorg ser jeg den Bestemmelse, der nu i 1894 er tagen, at hun alt med sit 17de Aar skal — eller dog kan (hvad der af pekuniære Grunde vil blive det samme) — bestemme sig for Lærervirksomheden. Denne tidlige Livserhvervs-Bestemmelse, der for Manden kan være naturlig og rimelig, er ikke naturlig og rimelig for Kvinden. Den gode, jævnt optagne Tid som Privatlærerinde, der efter den Monradske Anordning har kunnet gaa forud for den egentlige Skolelærerindedannelse, har baade været frugtbar for hendes senere Virksomhed (de bedste Lærerinder i stor Almindelighed ere de, som tidligere have været ude som Privatlærerinder) og velgørende for hendes personlige Udvikling. Her er en Ensstillethed med Manden, som jeg tror er — om jeg tør bruge dette Udtryk — imod Naturen; ikke at jeg jo fuldt vel tror, at man kan faa Kvinder i denne tidlige Alder saa godt som Mænd »færdige« til en Eksamen, ja endog en glimrende Eksamen, og at man kan faa dem til med al Ihærdighed at arbejde i den unge Alder i de forskellige Lærerstillinger, men hverken Embedet eller Kvinden — tror jeg — vinder derved. At faa en Forandring ind igen paa dette Omraade, er jeg af hele min Sjæl med til at arbejde for, og naar man en Gang giver Kvinden sin Tid og sin Maade, vil man bane Vejen for den rette Ligestillethed.

I een Henseende er jeg nemlig i høj Grad ivrig for Kvindens Ligestillethed med Manden; og det er i Lærerkaldet. Og naar jeg — som Forholdene ere nu — ikke tør give Slip paa Ensstillethed i Uddannelse til Lærerkaldet, men hører til dem i Kvindelejren, der — *indtil videre* — maa ønske for hende »Rub og Stub taget med, ogsaa Polynomiers Division m. m.«, da er det af Frygt for, at noget som helst Afslag her skulde føre til en saadan Mangel paa Ligestillethed med Manden, at der — som i Tyskland — paa Grund af den mindre omfangsrige, den begrænsede Eksamen, kun skulde blive tildelt hende Lærerpladser i Pøgeskolerne og i Pøgeskolens Mellemklasser. Jeg er brændende for, at hun som Underviser, som Vejleder, naar saa højt op paa den pædagogiske Stige, som muligt, baade i Dreng- og i Pøgeskoler. Jeg tror, der overfor Drengene ligger et stort og betydningsfuldt Arbejde for hende at gøre, et Arbejde, hvor netop hendes kvindelige, moderlige Natur — hendes »særlige Ejendommelighed« — vil kunne afføde vidtrækkende Frugter. Man søger ved Fællesundervisning at skabe en smukkere Tone blandt Drengene og blandt Dreng og Piger indbyrdes, og ogsaa derved at vinde en større Ærbødighedsfølelse for